

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1997

Asia: Irtisanomista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua:

Sisäasiainministeriön rajavartiolaitoksen esikunnan 29.11.1996 tekemä päätös, jolla A:n virkasuhde on irtisanottu.

Oikaisuvaatimus:

A on pyytänyt päätöksen kumoamista.

Asian käsittely:

Sisäasiainministeriön rajavartiolaitoksen esikunta on antanut oikaisuvaatimuksesta vastineen. A on sen jälkeen antanut vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:

Perustelut:

A:n virkasuhde huoltoasentajana on irtisanottu päätöksellä 29.11.1996. Irtisanomista on perusteltu A:n kieltäytymisellä siirtyä Ylitornion rajavartioasemalta Rovaniemelle Lapin rajavartioston huoltokeskukseen.

Valtion virkamieslain 27 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan viranomaisella on oikeus irtisanoa virkamies, jos virasto tai se yksikkö, jossa virkamies työskentelee, lakkaa. Saman säännöksen 2. kohdan mukaan viranomaisella on irtisanomisoikeus, jos virkamiehen tehtävät tai viraston mahdollisuudet tarjota virkamiehelle tehtäviä suoritettavaksi olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti vähenevät. Saman säännöksen 3 momentin mukaan, jos virastoon perustettu virka sijoitetaan toiselle paikkakunnalle eikä virkamies perustellusta syystä siirry työskentelemään tälle paikkakunnalle, virkamies voidaan irtisanoa tämän pykälän nojalla. Saman säännöksen 4 momentti kuitenkin kieltää irtisanomisen, jos virkamies voidaan samassa virastossa ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa uusiin tehtäviin taikka jos virka 5 §:n nojalla siirretään toiseen virastoon.

Selvitys tapahtumista

A on ollut sijoitettuna Ylitornion rajavartioasemalle, joka on lakkautettu 31.5.1996 alkaen. Päätöksellä 30.10.1996 A on siirretty Lapin rajavartioston huoltokeskukseen Rovaniemelle 1.6.1996 lukien. Ajanjakson 1.6. - 30.11.1996 A on ollut vuosilomalla sekä virkavapaana sairauden perusteella. Marraskuun 12 päivänä 1996 hän on ilmoittanut kieltäytyvänsä siirtymästä työhön Rovaniemelle.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston kirjeen 16.6.1995 mukaan rajavartiolaitoksen Ylitornion tukikohta siirtyy vankeinhoitolaitokselle 1.9.1995 mutta toiminta siellä alkaisi aikaisintaan vuoden 1996 alussa. Asiasta 4.5.1995 rajavartiolaitoksen edustajan kanssa käydyn puhelinkeskustelun perusteella vankeinhoito-osasto ilmoittaa mainitussa kirjeessään olevansa valmis ottamaan tarjotuista siirtoviroista vastaan kiinteistön kunnossa- ja ylläpidosta vastaavan huoltoasentajan viran. Tämän johdosta vankeinhoito-osasto on samalla pyytänyt rajavartiolaitosta ryhtymään valtion virkamieslain (19.8.1994/750) 5 §:n edellyttämiin toimenpiteisiin huoltoasentajan (A 14) viran siirtämiseksi vankeinhoitolaitokseen siten, että viran nimike muutetaan huoltomestariksi (A 14) ja virka tulee vankeinhoitolaitoksen yhteiseksi viraksi, joka sijoitetaan toistaiseksi Oulun lääninvankilaan.

Kirjeellään 4.7.1995 A on rajavartiolaitokselle ilmoittanut suostuvansa viran siirtämiseen pyytäen siinä yhteydessä kuitenkin ottamaan huomioon samassa kirjeessä yksilöimiään toivomuksia. Kirjeessään 24.8.1995 vankeinhoito-osastolle rajavartiolaitos on kertonut asianomaisen virkamiehen asettaneen siirtymiselleen useita ehtoja, joiden perusteella hänen on katsottava evänneen valtion virkamieslain 5 §:ssä tarkoitetun suostumuksensa viran siirtämiseen. Tämän vuoksi rajavartiolaitos on todennut viran siirtämisen ainakin siinä vaiheessa raukeavan.

Oikeudellista arviointia

A on hakenut oikaisua hänen virkasuhteensa irtisanomiseen. Irtisanominen on suoritettu valtion virkamieslain 27 §:n nojalla A:n kieltäytyttyä siirtymästä työskentelemään Rovaniemelle. Siirtopäätös on ollut seurausta siitä, ettei A:n virkaa oltu siirretty valtion virkamieslain 5 §:n nojalla toiseen virastoon. Osapuolet ovat eri mieltä, onko viran siirtämisen raukeaminen johtunut A:sta itsestään vai ei.

Viran siirtäminen toiseen virastoon on ollut työnantajan ensisijainen toimenpide ja sen toteutuminen olisi estänyt irtisanomisen tapahtumien myöhemmän kulun perusteella. Irtisanomiseen johtaneessa tapahtumaketjussa on näin ollen ratkaisevaa, mistä syystä viran siirto toiseen virastoon ei toteutunut. Ottaen huomioon valtion virkamieslain 27 §:n 4 momentin säännöksen irtisanomiskiellosta viraston lakkaamisen perusteella, jos virka siirretään toiseen virastoon, virkamieslautakunta hylkää sen toimivaltaa vastaan tehdyn väitteen.

A on 4.7.1995 ilmoittanut suostuvansa virkansa siirtämistä koskeviin järjestelyihin. Suostumusta kysyttäessä on edellytettävä, että virkamiehen tietoon saatetaan viranomaisen tiedossa olevat ja virkasuhteen ehtoihin tai viran siirtämiseen muuten liittyvät tekijät. A:n on näin ollen katsottava antaneen suostumuksensa vankeinhoito-osaston kirjeessä 16.6.1995 lueteltuihin ehtoihin. Sen lisäksi hän on esittänyt siirtoon liittyen toivomuksia.

Eduskunnan hallintovaliokunta on mietinnössään (HaVM 5/1994 vp) hallituksen esityksestä valtion virkamieslaiksi ja laiksi valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta (HE 291/1993 vp) 5 §:n kohdalla todennut, että on pidettävä muutoinkin kohtuullisena, että työnantaja sanoo virkamiehen irti viran tultua tarpeettomaksi sen sijaan, että virkamies joutuisi oma-aloitteisesti irtisanoutumaan, ellei hän voi esimerkiksi muuttaa paikkakunnalta toiselle. Virkamiehen edun mukaista on luonnollisesti suostua siirtoon, jos se hänen kannaltaan on hänen elämäntilanteensa ja muut seikat huomioon ottaen mahdollista. Mietinnön 27 §:n kohdalla ilmenee, että valiokunnan ehdotus lähtee siitä, että viraston on selvitettävä yhteistyössä ministeriön kanssa mahdollisuudet siirtää virka toiseen virastoon, tarvittaessa jopa toiselle hallinnonalalle.

A:n toivomuksista viran palkkaluokan korottamista on pidettävä uuteen työnantajaan kohdistuvana toivomuksena, jossa on kysymys viran siirtämisen jälkeisestä ajasta. Siirron jälkeiseen aikaan kohdistuu niinikään toivomus mahdollisuudesta palata rajavartiolaitoksen palvelukseen. Pyyntö mahdollisuudesta saada ennakolta tutustua uuteen työnantajaan, siirron lopullisen ajankohdan määräytyminen ja viittaus terveyden heikkenemiseen vaikuttaviin tekijöihin ovat tavanomaisia työpaikan vastaanottamiseen ja työn aloittamiseen liittyviä näkökohtia, joista voidaan olettaa myös uuden työnantajan olevan kiinnostunut.

Kerrotun perusteella virkamieslautakunta toteaa, että A ei ole viran siirtämistä koskevalle suostumukselleen asettanut sellaisia ehtoja, jotka olisivat tosiasiallisesti merkinneet kieltäytymistä. Myöskään muoto, jolla toivomukset on kirjallisesti esitetty, ei ole antanut perusteita tällaiseen tulkintaan. Kun vankeinhoitolaitos lisäksi on ilmoittanut hyväksyvänsä viran siirron, jää siirron raukeaminen rajavartiolaitoksen laiminlyönniksi. Laiminlyönti on sen jälkeen muodostanut edellytyksen päätökselle siirtää A Rovaniemelle.

Irtisanomisen laillisuutta on arvioitava tapahtumien aikajärjestyksessä. Tähän nähden ratkaisevaa on vastuu viran siirtämisen raukeamisesta eikä siitä johtuneen siirtopäätöksen vastainen menettely.

Rajavartiolaitoksella on Ylitornion rajavartioaseman lakkaamisen johdosta ollut velvollisuus ryhtyä A:n irtisanomisen välttämiseksi käytettävissä olleisiin keinoihin hänen uudelleensijoittamiseksi, uudelleen kouluttamiseksi samassa virastossa taikka hänen virkansa siirtämiseen toiseen virastoon. Laiminlyömällä esittää virkasiirtoa saatuaan siihen virkamiehen suostumuksen rajavartiolaitos on samalla menettänyt oikeuden vedota laillisesti A:n irtisanomiseen. Sen lisäksi A:lle olisi tullut ennen irtisanomista ilmoittaa oikeudesta pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemiseen.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hyväksytään.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain 5 §, 27 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 53 § ja 54 § sekä virkamiesasetuksen 43 §:n 2 momentti.

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Kallio, jäsenet Kairinen, Kulla ja Salo sekä varajäsenet Kauppala ja Puttonen ja vähemmistön jäsenet Paavilainen ja Hyvönen sekä varajäsen Pälä.

Vähemmistön äänestyslausuma**Perustelut:**

A:n virkasuhde huoltoasentajana on irtisanottu päätöksellä 29.11.1996. Irtisanomista on perusteltu A:n kieltäytymisellä siirtyä Ylitornion rajavartioasemalta Rovaniemelle Lapin rajavartioston huoltokeskukseen.

Valtion virkamieslain 27 §:n 3 momentin mukaan virkamies voidaan irtisanoa 27 §:n nojalla, jos virastoon perustettu virka sijoitetaan toiselle paikkakunnalle eikä virkamies perustellusta syystä siirry työskentelemään tällä paikkakunnalla.

Selvitys tapahtumista

A:n virka on ollut sijoitettuna Ylitornion rajavartioasemalle, joka on lakkautettu 31.5.1996 alkaen. Päätöksellä 30.10.1995 A:n virka on sijoitettu Lapin rajavartioston huoltokeskukseen Rovaniemelle 1.6.1996 lukien. Ajanjakson 1.6. - 30.11.1996 A on ollut vuosilomalla sekä virkavapaana sairauden perusteella. Marraskuun 12 päivänä 1996 hän on ilmoittanut kieltäytyvänsä siirtymästä työskentelemään Rovaniemellä.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston 16.6.1995 päivätyn kirjeen mukaan rajavartiolaitoksen Ylitornion tukikohta siirtyy vankeinhoitolaitokselle 1.9.1995, mutta toiminta siellä alkaisi aikaisintaan vuoden 1996 alussa. Asiasta 4.5.1995 rajavartiolaitoksen edustajan kanssa käydyn puhelinkeskustelun perusteella vankeinhoito-osasto ilmoittaa mainitussa kirjeessään olevansa valmis ottamaan tarjotuista siirtoviroista vastaan kiinteistön kunnossa- ja ylläpidosta vastaavan huoltoasentajan viran. Tämän johdosta vankeinhoito-osasto on samalla pyytänyt rajavartiolaitosta ryhtymään valtion virkamieslain 5 §:n edellyttämiin toimenpiteisiin huoltoasentajan (A 14) viran siirtämiseksi vankeinhoitolaitokseen

siten, että viran nimike muutetaan huoltomestariksi (A 14) ja virka tulee vankeinhoitolaitoksen yhteiseksi viraksi, joka sijoitetaan toistaiseksi Oulun lääninvankilaan.

Kirjeellään 4.7.1995 A on rajavartiolaitokselle ilmoittanut suostuvansa viran siirtämiseen pyytäen siinä yhteydessä kuitenkin ottamaan huomioon samassa kirjeessä yksilöimiään toivomuksia. Kirjeessään 24.8.1995 vankeinhoito-osastolle rajavartiolaitos on kertonut asianomaisen virkamiehen asettaneen siirtymiselleen useita ehtoja, joiden perusteella hänen on katsottava evänneen valtion virkamieslain 5 §:ssä tarkoitetun suostumuksensa viran siirtämiseen. Tämän vuoksi rajavartiolaitos on todennut viran siirtämisen ainakin siinä vaiheessa raukeavan.

Oikeudellista arviointia

A on hakenut oikaisua virkasuhteensa irtisanomiseen. Irtisanominen on suoritettu valtion virkamieslain 27 §:n nojalla A:n kieltäytyttyä siirtymästä työskentelemään Rovaniemellä.

A:n virka on sijoitettu Ylitornion rajavartioasemalta Rovaniemelle, koska Ylitornion rajavartioalue lakkautettiin. Rajavartiolaitos on valtion noudattaman henkilöstöpolitiikan mukaisesti pyrkinyt siirtämään A:n viran vankeinhoitolaitokseen. Siirto ei ole toteutunut, koska rajavartiolaitos on tulkinnut A:n esittämät toivomukset siirtymisen ehdoiksi ja katsonut A:n kieltäytyneen viran siirrosta.

Viran siirtämisestä toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon päättää valtion virkamieslain 5 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto. Virkamieslain 27 §:n 4 momentissa irtisanomisen edellytykseksi säädetty uudelleensijoittamis- ja koulutusvelvollisuuden täyttäminen koskee vain samaa virastoa. Virastolla ei ole velvollisuutta eikä toimivaltaa siirtää virkaa eikä virkamiestä toiseen virastoon. Viran siirtopäätökseen ei valtion virkamieslain nojalla voi hakea muutosta eikä siirtopäätöksen tai sen valmistelun tutkiminen kuulu virkamieslautakunnan toimivaltaan.

A:lle olisi tullut ennen irtisanomista ilmoittaa oikeudesta pyytää pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemista. Lautakunta katsoo, ettei kuulemisella tässä tapauksessa kuitenkaan olisi ollut olennaista merkitystä päätökseen.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain 5 §, 27 §:n 3 ja 4 momentti, 53 § ja 54 § sekä virkamiesasetuksen 43 §:n 2 momentti.